

Základy pedagogické metodologie

VÝZKUMNÉ NÁSTROJE

JEDNOTLIVÉ KROKY V KVANT. VÝZKUMU

1. formulace výzkumného problému
2. formulace hypotézy (hlavních hypotéz)
3. formulace dílčích hypotéz (někdy i statistických)
4. rozhodnutí o populaci vzorku
5. pilotní studie
6. rozhodnutí o sběru dat informací (jaký zvolíme nástroj)
7. konstrukce nástrojů pro tento sběr
8. předvýzkum
9. sběr dat
10. analýza dat
11. interpretace, závěry, teoretické zobecnění

podle: Disman 2002

PILOTNÍ STUDIE

- je prováděna na malé skupině z populace
- nejčastěji zde používáme kvalitativní techniky (nestandardizovaný rozhovor)
- cíl pilotní studie: zjistit zda vůbec v populaci existuje informace, kterou požadujeme a je-li dosažitelná.

Na co byste se ptali v pilotní studii?

DOTAZNÍK - TERMINOLOGIE

- respondent - osoba, která vyplňuje dotazník
- položky - prvky dotazníku (otázky)
- hlavička - vstupní část (adresa instituce, atd.)
- faktografické údaje - položky dotazníku: věk, pohlaví, bydliště, zaměstnání, vzdělání, apod.)

základní pravidla při tvorbě dotazníku

- respondent musí položce dobře porozumět (to, že jí rozumí autor neznamená, že jí porozumí i respondent)
- netvořit příliš široké otázky (být konkrétní)
- pokud možno se vyhnout slovům „několik“, „někdy“, „obyčejně“.
- vyhněte se dvojitým otázkám (Např.: „Máte rád mléko a mléčné výrobky?“ Disman 2002)
- ptáme se jen na otázky, na které dokáže respondent odpovědět (nebudeme se ptát žáků 6. ročníku na jejich postoj k reformě veřejných financí)
- vyhněte se záporným výrazům, zcela vylučte dvojitý zápor (např.: “Nesouhlasíte s tím, že se nic nedělá s nízkými platy ve zdravotnictví?”)
- vyhýbejte se otázkám, které vzbuzují předpojatost (např.: “trápí vás chudoba třetího světa nebo je vám to jedno?”)

volně podle Gavora 2000

typy položek (otázek)

- uzavřené položky - nabízí hotové alternativní odpovědi (např.: “O první pomoci jsi se nejvíc dozvěděl/a (zaškrtni správnou odpověď):

a) ve škole

b) doma

c) z televize

d) jinde”)

- polouzavřené položky - nabízí hotové alternativní odpovědi, ale žádají i vysvětlení, nebo nabízí hotové alternativní odpovědi a ještě otevřenou “jinou možnost” (např.: bydlíte a) v rodiném domě; b) v bytě; c) na chatě; d) jiná možnost: .....)
- škály - odstupňované hodnocení jevu (např.: “Povídáš si s kamarády o sportu? a) stále; b) velmi často; c) často d) občas; e) nikdy“
- otevřené položky - respondnt musí odpověď napsat - vymyslet (např.: “Co děláte pro své zdraví vy?”)
- uzavřené položky je na rozdíl od uzavřených položek snadné statisticky zpracovávat. Otevřené položky zase přináší méně zkrácené informace

Pokuste se zformulovat 3 uzavřené položky dotazníku:

Pokuste se zformulovat polouzavřenou položku dotazníku:

**Pokuste se zformulovat 3 otevřené položky
dotazníku**

kategorizace otevřené proměnné

- otevřená položka dotazníku: “Co děláte pro své zdraví vy?”

z následujících odpovědí vytvořte kategorie:

“Hodně sportuji.”

“Hraji házenou.”

”Neberu drogy“

“Pohyb.”

“Jím zdravě.”

“Chodím třikrát týdně na trénink plavání.”

“Nekouřím.”

“Jím hodně zeleniny.”

“Nezneužívám návykové látky.”

”Neopíjím se.“

“Snažím se jíst zdravé věci.”

kategorizace a kódování otevřené proměnné

- otevřená položka dotazníku: "Co děláte pro své zdraví vy?"

Například bychom mohli vytvořit tři kategorie: 1_Pohyb/sport; 2_Strava;
3_Návykové látky

"Hodně sportuji."	1	
"Hraji házenou."		1
"Neberu drogy"	3	
"Pohyb."	1	
"Jím zdravě."	2	
"Chodím třikrát týdně na trénink plavání."		1
"Nekouřím."	3	
"Jím hodně zeleniny."	2	
"Nezneužívám návykové látky."	3	
"Neopíjím se."	3	
"Snažím se jíst zdravé věci."	2	

DĚKUJI ZA POZORNOST

Zdeněk Hromádka

13549@mail.muni.cz

Katedra pedagogiky, Pedagogická fakulta MU v Brně